

РЕШЕНИЕ

№ 40857

гр. София, 05.12.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 38 състав, в
публично заседание на 01.12.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ивета Стефанова

при участието на секретаря Елена Георгиева, като разгледа дело номер **9986** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), вр. с чл. 84, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ).

Образувано е по жалба от Х. Ш. И. срещу Решение № 4739 от 03.09.2025 г. на председателя на Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет, с което на основание чл. 75, ал. 1, т. 2 и 4, вр. с чл. 8 и чл. 9 ЗУБ му е отказано предоставянето на статут на бежанец и хуманитарен статут. По поддържаните оплаквания за процесуална и материална незаконосъобразност на атакувания отказ иска отмяната му.

Ответникът - председателят на Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет (ДАБ/Агенцията), оспорва жалбата. С отричащи основателността ѝ доводи моли да бъде отхвърлена.

Жалбата е допустима – подадена е при надлежно упражнено право на оспорване, а разгледана по същество е частично основателна.

Х. Ш. И., роден през 1994 г. в С., без гражданство, арабин, мюсюлманин (сунит), неженен, е сезирал на 06.06.2024 г. председателя на ДАБ с молба за предоставяне на международна закрила. Поради отказ да направи интервю и самоволно напускане на регистрационно-приемателния център в [населено място], документирано в докладна записка от 24.06.2024 г., административното производство по заявената закрила е прекратено с Решение № 9165/04.09.2024 г. на заместник-председателя на ДАБ. По молба на чужденеца от 14.05.2025 г. процедурата за предоставяне на международна закрила е възобновена.

Личните данни на лицето са установени въз основа на подписана от него декларация съгласно чл. 30, ал. 1, т. 3 ЗУБ, поради непредставяне на документ, удостоверяващ самоличността му. В

проведеното интервю, обективизирано в Протокол рег. № УП6477/14.05.2025 г., кандидатът за международна закрила заявява, че е напуснал С. през 2019 г., установявайки се в Т. за период от около шест години, където е работил в сферата на строителството, без документи за пребиваване в страната. През м. май 2024г. е влязъл на територията на Република България не по законоустановения ред. Сочил, че след регистрирането му като търсещ международна закрила е напуснал центъра, в който е бил настанен, преминал е през С., Б., Х., С., Италия, Ш., за да достигне до крайната му цел – Германия. Върнат е в Република България след получен отказ по подадената в Германия молба за закрила. Споделя пред интервюиращия орган, че майка му, двете му сестри и един брат живеят в С., а баща му е починал по време на бомбардировките през 2013 г. Няма роднини в Европа. Твърди, че родното му място (с. М., обл. Д.) е разрушено и няма къде да живее. Заявява, че никога не е бил арестуван или осъждан в държавата по произход или в друга държава, не е имал проблеми заради етническата му принадлежност или изповядваната от него религия, не е участвал в политическа партия и в партийни мероприятия, нито във въоръжена групировка, не е бил и заплашван или жертва на насилие. Искането за получаване на съответен статут по ЗУБ мотивира с войната в С., влошената там обща обстановка и нежеланието за отбиване на военна служба. Позовава се на невъзможност за нормални условия за живот в държавата по произход и на желание да учи и работи в Европа, за да помага на семейството си. Декларира, че би се завърнал в С., ако положението се подобри и има спокойствие и сигурност. Със заключителния за административното производство акт председателят на ДАБ е отказал да предостави статут на бежанец и хуманитарен статут на молителя, обосновавайки извод за отсъствие на предпоставките по чл. 8 и чл. 9 ЗУБ. Решаващият орган е преценил, че от бежанската история на Х. И. и събраните по преписката данни не се установява спрямо търсещия закрила да е извършено или да съществуват опасения от преследване, основано на раса, религия, националност, политическо мнение или принадлежността му към определена социална група, релевантно за признаване на бежански статут. Според административния орган заявителят не е въвел твърдения, които да представляват преследване по смисъла на чл. 8, ал. 4 ЗУБ, нито сочил конкретни действия, попадащи в предметния обхват на чл. 8, ал. 5 от същия закон. При липса на данни за предприемани спрямо него на лично основание действия от субектите по чл. 8, ал. 3 ЗУБ, окачествени като преследване, включително с цел да отслужи редовната си военна служба, както и член на семейството му да има признат в Република България статут на бежанец, искането на чужденеца за предоставяне на бежански статут е счетено за неоснователно. Формиран е извод, че в процесния случай не се касае за лице, нуждаещо се от международна закрила, а за мигрант, напуснал доброволно държавата си по произход в търсене на по - добри условия за живот и реализация.

С оспореното решение е прието, че не са налице и материалноправните предпоставки за уважаване молбата на чужденеца за предоставяне на хуманитарен статут по чл. 9, ал. 1 ЗУБ, тъй като в случая не се твърди, не се и установява от доказателствата, Х. И. да е бил изложен в държавата си по произход на реална опасност от тежки посегателства, като смъртно наказание или екзекуция, изтезание или нечовешко или унижително отнасяне, или наказание, нито това е причината за напускане на страната (т. 1 и 2 на чл. 9, ал. 1). Органът е отрекъл и наличието на хипотезата по чл. 9, ал. 1, т. 3 ЗУБ - тежки заплахи срещу живота или личността на цивилно лице поради безогледно насилие в случай на въоръжен международен или вътрешен конфликт. В тази връзка са изследвани относимите факти, свързани с положението на лицето в държавата по произход – С., и в страната, в която е пребивавало последните шест години – Т., като е съобразено и Решение от 17 февруари 2009 г. на СЕО по дело С-465/07 по тълкуване и прилагане на чл. 15, буква "в" от Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29 април 2004 година относно преценката на

безогледно насилие. Изхождайки от бежанската история на заявителя и от актуалните данни за общественно-политическата обстановка, отразени в справки на Дирекция "Международна дейност" при ДАБ, съответно от 03.07.2025 г. за С. и от 05.08.2025 г. за Т., е отчетена позитивна промяна на общото положение в държавата по произход след оттегляне от власт на предишния президент Б. А.. Констатирана е тенденция на завръщане на сирийските граждани, премахване на задължителната наборна военна служба, освен при национално извънредно положение, сформирание на сирийска армия от доброволци, засилена международна подкрепа, включително в социален и икономически план, процеси на общо стабилизиране и функциониране на обществените услуги. Обоснован е извод, че обстановката в С. е овладяна до степен, която да осигури приемливо ниво на сигурност за населението. Преценено е, че дори да се приеме наличие на въоръжен конфликт в С., то същият не е повсеместен и не се характеризира с толкова висока степен на безогледно насилие, при която може да се счита, че със самото си присъствие в дадено населено място молителят ще бъде изложен на тежки заплахи срещу живота или личността му. Посочено е, че турската държава прилага режим на временна закрила за лицата от С., важем както за сирийски граждани, така и за палестинци без гражданство с произход от С., който предоставя на ползващите се от него право на законен престой, както и известно ниво на достъп до основни права и услуги. Изведено е заключение, че молителят може да се завърне и в Т. и да продължи живота си там, поради което за него не е приложим принципа за забрана за връщане (non-refoulement) – чл. 4, ал. 3 ЗУБ.

Извършената в изпълнение на чл. 168 АПК служебна проверка констатира, че атакуваният административен акт е издаден от компетентен орган, в надлежна форма и при спазване на административнопроизводствените правила. На кандидата за международна закрила е осигурена възможност да упражни пълноценно правото му на участие и защита в иницирираното от него производство. Дължимите процесуални действия са извършени на разбираем за чужденеца език чрез преводач. Жалбоподателят е уведомен надлежно за датата на насроченото интервю, по време на което му е предоставена възможност да изложи бежанската си история и да ангажира доказателства в подкрепа на твърденията си на посочения от него език, като за целта е бил осигурен превод. В съответствие с изискването на чл. 73 ЗУБ молбата е разгледана индивидуално, обективно и безпристрастно. Обхватът на изследване в административното производство е детерминиран от заявените от жалбоподателя факти и обстоятелствата, като решаващият орган се е произнесъл след изясняването им и въз основа на обстоен анализ на събраните доказателства.

Спорът по делото се концентрира върху приложението на материалния закон. Предметът му е очертан от противоречието в позициите на страните по въпроса за осъществяването на елементите от фактическия състав по признаване на бежански, съответно хуманитарен статут, на търсещия международна закрила Х. Ш. И..

За да се произнесе по материалната законосъобразност на решението в частта, отказваща предоставяне статут на бежанец, съдът съобрази следното:

По силата на чл. 8, ал. 1 ЗУБ статут на бежанец в Република България се предоставя на чужденец, който поради основателни опасения от преследване, основани на раса, религия, националност, политическо мнение или принадлежност към определена социална група, се намира извън държавата си по произход и поради тези причини не може или не желае да се ползва от закрилата на тази държава или да се завърне в нея. Понятието "преследване" е дефинирано в чл. 8, ал. 4 от с.з. като нарушаване на основните права на човека или съвкупност от действия, които водят до нарушаване на основните права на човека, достатъчно тежки по своето естество или повтораемост, а в разпоредбата на чл. 8, ал. 5 са индивидуализирани действия, съставляващи „преследване“ по смисъла на закона. Наличието и основателността на опасенията следва да се

преценяват с оглед изнесените в личната бежанска история на кандидата за статут конкретни данни, като се отчете произхода на преследването, дали то води до нарушаване на основни права на човека, както и закрилата, която може да се получи от държавата по произход.

Верни са съжденията на административния орган, че от проведеното с жалбоподателя интервю не се установява спрямо него да е било осъществено преследване по чл. 8, ал. 1 ЗУБ, обуславящо предоставяне на бежански статут, а и самият той не е заявил конкретни обстоятелства, които да могат да бъдат свързани с опасения от преследване, основано на визираните в приложимата норма релевантни признаци. Оспорващият изрично е отрекъл да е бил лично обект на насилие, на правни, административни, полицейски или съдебни мерки с дискриминационен характер, наказателно преследване или заплахи, извършени от държава, партии или организации и недържавни субекти в страната му по произход. Напротив, твърди, че никога не е имал проблеми с властите в С. по повод етническата му принадлежност или изповядваната от него религия, не е бил задържан по политически или други свързани с личността му причини, в т.ч. поради неотбиване на военна служба. Изтъкнатите от кандидата мотиви за напускане на държавата по произход, респ. за подаване на молба за закрила, са без правна важимост за търсения статут. Обоснована е в този смисъл преценката на органа, че чужденецът не отговаря на критериите, определящи едно лице като бежанец, доколкото в случая се касае за икономически мигрант, чиято цел е да се засели в Европа, по-специално – Германия, като съображенията за разрушен дом, избягване на военна служба, издаване на редовни документи и желание за по-добри условия за живот са извън приложното поле на предоставяната по реда на ЗУБ закрила.

Въпреки принципно правилното приложение на материалния закон към установените в специалната процедура по ЗУБ факти, отказът за предоставяне на бежански статут е засегнат от отменителното основание по чл. 146, т. 4 АПК. В съдебното производство оспорващият въвежда нови твърдения относно палестински произход и местонахождение на семейството му понастоящем в бежански лагер в Й. (пред интервюиращия орган И. е заявил, че семейството му живее в С.). В съдебната фаза на процеса представя за пръв път акт за раждане, извлечение от гражданския регистър и от регистъра на палестинските араби, видно от които лицето и семейството му фигурират в регистъра на палестинските арабски бежанци в С., с история на убежището, датираща от 01.05.1948 г. и номер на семейна карта 69890. В новопредставените официални свидетелстващи документи е отразен палестинският произход на чужденеца, датата му на раждане - 01.06.1994 г. и дата на регистрацията - 14.06.1994 г.

Разпоредбата на чл. 1D от Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г. съдържа изключваща клауза по отношение правата на закрила на лица, които иначе притежават характеристиките на бежанец по чл. 1A от Конвенцията (пренесен в чл. 8 ЗУБ). Такива лица по презумпция и без изключение са всички лица от палестински произход, включени и попадащи под юрисдикцията на UNWRA - Агенция на ООН за подпомагане и работа с палестински бежанци от Близкия И.. Съгласно чл. 1D, §2 от Конвенцията и чл. 12, §1, буква а) изр. второ от Директива 2011/95 палестинските бежанци могат да получат статут на бежанец в държава-членка на ЕС по силата на факта, че закрилата или помощта, която са получавали от UNRWA, е преустановена, без да е необходимо търсещият закрила да доказва, че има основателни опасения от преследване в мястото на обичайното му пребиваване. Според международното право и правото на ЕС, когато UNRWA не е в състояние да осигури условия на живот, отговарящи на нейната мисия, има сериозна заплаха за личната безопасност или лицето е принудено поради независещи от волята му обстоятелства да напусне зоната на действие на UNRWA, то е налице самостоятелно основание за получаване на бежански статут в държава-членка. Критериите за преценка в разглежданата хипотеза са кандидатът да е официално регистриран като бежанец към UNRWA и

да е преустановена визираната специална помощ или закрила.

Предвид позоваването на палестинския му произход и данните от главния орган за палестинските арабски бежанци, обективирани в представените по делото извлечения от посочените регистри, съдът намира, че са налице нови обстоятелства от съществено значение за личното положение на молителя и за страната на произход, чието изясняване е необходимо за произнасянето по молбата на чужденеца, но които не са разгледани и обсъдени в проведеното административно производство, поради неизлагането им пред решаващия орган. Нововъведеното обстоятелство подлежи на проверка и изследване от компетентния административен орган с оглед установяване дали случаят попада в хипотезата на чл.1D, §2 от Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г.

Жалбоподателят е лице без гражданство, което до момента на заминаването си е имало постоянно местожителство на територията на С., явяваща се на основание § 1, т. 7 от ДР на ЗУБ държавата му по произход. Според ангажираните в хода на съдебното оспорване доказателства Х. И. е от палестински произход, вписан е и в нарочен регистър на палестинските араби в С.. При наличие на тези данни административният орган следва допълнително да проучи въпроса дали търсещият закрила има качеството на бежанец по произход (по рождение), респ. регистриран ли е официално като бежанец към UNRWA и ползвал ли се е като такъв от специалната ѝ помощ или закрила, като при положителен отговор на основание чл. 1 D от Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г. и чл. 12, ал. 1, т. 4 ЗУБ да изясни дали с фактическото напускане на държавата по произход или по друга причина молителят е загубил закрилата си като бежанец, предоставяна от UNRWA и установен ли е по надлежен начин правния статус на лицето, съгласно резолюция на Общото събрание на ООН.

Липсата на съответни установявания относно новонаведените правнорелевантни факти пречатства извършването на надлежна съдебна проверка на формирания в оспорения акт краен извод за отсъствие на законовите предпоставки за признаване на международна закрила под формата на бежански статут. По изложените съображения е дължима отмяна на атакуваното решение и връщане на преписката на административния орган за ново произнасяне по молбата за закрила в частта, относима към заявения бежански статут, при съобразяване и на постановеното от СЕС в решение от 25.07.2018 г. по дело С-585/2016 г.

В останалата част решението е материално законосъобразно. Споделимо е възприетото от председателя на ДАБ заключение за неоснователност на молбата за предоставяне на хуманитарен статут съобразно чл. 9, ал. 1 ЗУБ, предвиждащ субсидиарна закрила на чужденец, който не отговаря на изискванията за получаване бежански статут, и който не може или не желае да получи закрила от държавата си по произход, тъй като може да бъде изложен на реална опасност от тежки посегателства, като: смъртно наказание или екзекуция (т.1); изтезание, нечовешко или унизително отнасяне, или наказание (т.2); тежки заплахи срещу живота или личността на цивилно лице, поради безогледно насилие в случай на въоръжен международен или вътрешен конфликт (т. 3). При произнасяне по молбата за статут се преценяват всички относими факти, свързани с личното положение на молителя, с държавата му по произход или с трети държави – арг. чл. 75, ал. 2, изр. 1 ЗУБ. Това изискване е изпълнено, тъй като административният орган е изследвал фактите и обстоятелствата, касаещи държавата по произход на лицето, търсещо закрила (С.) и възможността то да се ползва от закрилата на друга държава, в случая – страната, в която се е било установило през последните шест години (Т.).

Правилна е преценката на органа, че жалбоподателят не е напуснал С. поради реална

опасност от смъртно наказание или екзекуция, изтезание, нечовешко или унижително отнасяне, или наказание. Такива действия срещу него не са били предприемани от официалните власти или от конкретна групировка, която държавата не е в състояние да контролира, нито наличните данни индикират подобна вероятност. Твърдения за обстоятелства от характера на тези по чл. 9, ал. 1, т. 1 и 2 молителят не е и направил.

Една от причините, които кандидатът за закрила изтъква за напускането през 2019 г. на С., са водените там военни действия. В тази връзка, в решението са разгледани и надлежно обсъдени предпоставките по чл. 9, ал. 1, т. 3 ЗУБ – реална заплаха за лицето поради безогледно насилие, породено от въоръжения конфликт. От съдържащата се в административната преписка информация досежно актуалната обстановка в С. не може да се направи извод, че събитията обуславят наличието на непосредствена заплаха за живота и сигурността на територията на цялата държава. Представените справки отразяват конкретни и подробни данни за смяната на политическия режим, усилията на новата власт върху прехода към демокрация, възстановяването на страната и нейните институции, премахването на задължителната военна служба, отмяна на милиони забрани за пътуване срещу сирийски граждани, масово завръщане на сирийци по домовете им и други изрично посочени положителни тенденции на развитие в страната по произход на кандидата. Тези обстоятелства се потвърждават и от приетите като доказателства в съдебното производство справки от ДАБ с изх. № МД-02-572 от 20.10.2025 г. и МД-02-528 от 30.09.2025 г. Съдът цени цитираните източници на информация като неопровергани доказателства и официални документи по смисъла на чл. 179, ал. 1 ГПК относно изнесените в същите факти за ситуацията в С., предвид издаването им от специализирани органи по засегнатите в тях въпроси.

За да са налице предпоставките за предоставяне на хуманитарен статут по смисъла на чл. 9, ал. 1, т. 3 ЗУБ, безогледното насилие в съответната държава следва да е в изключително висока степен. Въпреки оценяването на положението в някои части на страната като несигурно и напрегнато, не следва насилието в цялата държавата да се определя като безогледно. Административният орган обосновава и в контекста на задължителното тълкуване на чл. 15, буква „в“ от Директива 2004/83/ЕО, дадено в Решение от 17 февруари 2009 г. по дело № C-465/07 на СЕО, е приел, че към момента на произнасянето му не е налице вътрешен въоръжен конфликт, който да е до степен на безогледност и/или повсеместност, т. е. да обхваща цялата територия на страната, както и живота, и здравето на всеки граждан, намиращ се на тази територия, сам по себе да е изложен на реален риск от посегателство. Данните в посочените справки за спорадични или инцидентни актове на насилие срещу граждански лица, както и регистрираната израелска военна активност в южна С. не обосновават различна квалификация на общата обстановка в държавата във връзка с приложението на чл. 9, ал. 1, т. 3 ЗУБ. Съгласно чл. 9, ал. 5 ЗУБ хуманитарен статут може да не се предостави, когато в една част на държавата по произход не съществува реален риск чужденецът да понесе тежки посегателства, при което той може сигурно и законно да пътува и да получи достъп до тази част на държавата, както и може основателно да се очаква да се установи там. Доколкото регионални конфликти възникват често, от значение за разрешаването на въпроса за необходимостта от субсидиарна закрила е преценката на цялостната общественно-политическа обстановка. Извършената в обжалваното решение такава съдът възприема като обективна и меродавна. Следва да се отчете и фактът, че самият жалбоподател не е споделил конкретни обстоятелства, които да са представлявали

непосредствената заплаха за живота и сигурността му в С.. Твърденията за скорошно въоръжено нападение от И. в населено място, находящо се в непосредствена близост до родното му село, респ. че в провинцията, от която произхожда, все още има военни сражения и няма сигурност за живота на хората, не представляват основание да се приеме, че е достигнато високо ниво на безразборно насилие в съответната област, още по-малко в цялата държава.

Изводите на административния орган относно възможността чужденецът да получи закрила в Т. като трета сигурна държава, в която е пребивавал, базирани на актуална справка от Дирекция „Международна дейност“ с изх. № МД-02-426 от 05.08.2025 г., се споделят напълно от съда, бидейки формирани в съответствие с материалния закон и доказателствата по делото, в т.ч . Решение на Министерския съвет № 247/03.04.2024г.

В атакувания акт е изследвано и приложението на принципа "non-refoulement" (забрана за връщане), установен от чл. 33 от Конвенцията за статута на бежанците, възприет и в чл. 4, ал. 3 ЗУБ. След като завръщането на жалбоподателя няма да застраши неговите живот и здраве и няма да го постави в опасност от изтезания или нечовешко отношение, не е налице нарушение на посоченото принципно правило, а предвид възможността да се установи и да получи защита в трета сигурна държава, то се явява и неприложимо. Отделно от това, забраната за връщане сама по себе си не предполага право на лицето да получи убежище в определена държава.

Изложеното мотивира съда да отхвърли оспорването в тази част.

Воден от горното и на основание чл. 172, ал. 2 и чл.173, ал.2 АПК, Административен съд – София - град, Второ отделение, 38 състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 4739 от 03.09.2025 г. на председателя на Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет в частта, с която е отказано предоставяне статут на бежанец на Х. Ш. И..

ИЗПРАЩА преписката на административния орган за ново произнасяне в тази част съобразно дадените указания по тълкуването и прилагането на закона.

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Х. Ш. И. срещу Решение № 4739 от 03.09.2025 г. на председателя на Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет в останалата част.

Решението може да се обжалва пред Върховния административен съд с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: